

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

HUKURI 2022

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti $2\frac{1}{2}$

Papila leri ra swivutiso ri na tipheji ta 6.

SWITSUNDZUXO NA VUXOKOXOKO

1. Papila leri ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:

XIYENGE XA A:	Xitsalwana	(50)
XIYENGE XA B:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo leha	(30)
XIYENGE XA C:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo koma	(20)

2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka XIYENGE XIN'WANA na XIN'WANA.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula XIYENGE XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik.: hi ku tirhisa mepe wa miehleketo/dayagiramu/chati ya nkhlukelano/marito ya nkoka), hlela no hlayisisa ntirho wa wena. Nkunguhato wu fanele wu vonaka EMAHLWENI ka xitshuriwa xin'wana na xin'wana.
6. Minkunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati ehansi ka minkunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa ku tirhisa minkarhi hikwalomu ka:
XIYENGE XA A:	Timinete ta 80
XIYENGE XA B:	Timinete ta 40
XIYENGE XA C:	Timinete ta 30
8. Nombora tinhlamulo tanihilaha ti nomboriweke hakona eka papila leri ra swivutiso hi mfanelo.
9. Tsala nhlokomhaka leyi faneleke eka nhlamulo YIN'WANA na YIN'WANA.
10. Nhlokomhaka YI NGA tekeriwi enhlokweni loko ku hlayiwa ntsengo wa marito.
11. Tsala swi basa no vonaka.

XIYENGE XA A: XITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 250–300 wa marito.

- 1.1 Siku hi nga endzeriwa hi muendzi wa nkoka hi nga swi langutelangi. [50]
- 1.2 Vunene byo pfuna vanhu van'wana. [50]
- 1.3 Mintlangu yi hlanganisa vanhu va tinxakaxaka to hambana. [50]
- 1.4 Misava hi yona ikhonomi ya vaakatiko. Pfumela kumbe u kaneta mhaka leyi. [50]
- 1.5 Maphorisa ya fanele ku teka ndhawu ya wona etikweni. [50]

Hlawula xifaniso XIN'WE eka leswi nga laha hansi kutani u tsala xitsalwana hi xona. Xitsalwana xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na nhlokomhaka leyi faneleke.

1.6

[Xi huma eka: www.gettyimages.com]

[50]

1.7

[Xi huma eka: www.istock.com]

[50]

1.8

[Xi huma eka: www.exploresouthafrica.net]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A:

50

XIYENGE XA B: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO LEHA**XIVUTISO XA 2****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 PAPILA RA XINGHANA

Tsalela munghana wa wena papila u n'wi rhamba ku ta tlangela na wena siku ra ndhavuko.

[30]**2.2 AJENDA NA MAKANELWA**

U matsalana wa nhlango wa 'A hi basiseni ndhawu ya hina.' Tsala ajenda na makanelwa ya nhlangeletano leyi mi nga va na yona.

[30]**2.3 NHLUTO**

Tsala nhluto wa xinkhubyana lexi a mi ri na xona xo tlangela malembe ya makumenhungu ya kokwana wa wena.

[30]**2.4 MBULAVULO**

U mukaputeni wa xipanu xa bolo ya milenge lexi lavaka ku tlakusa nkwama wo xava junifomo ya vatlangi. Tsala mbulavulo u hlohlotela vaseketeri ku seketela pfhumba leri.

[30]**NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30**

XIYENGE XA C: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO KOMA**XIVUTISO XA 3****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhangha u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 XINAVETISO

U sungurile bindzu ro tleketla nhundzu ku yi yisa etindhawini to hambanahambana. Tsala xinavetiso xa bindzu leri.

[20]**3.2 HUNGU RA WhatsApp**

Tsala hungu ra mafundza ra WhatsApp exikarhi ka vanhu vambirhi lava angulanaka ka ntlhanu hileswi va tiphineke hi swona emaheleni ya vhiki.

[20]**3.3 SWILETELO**

Makwenu u dyondza eka xikolo xintshwa. Tsala swiletelo leswi a nga ta swi landzelela ku suka exitichini xa mathekisi ku ya fika exikolweni.

[20]**NTSENGO WA XIYENGE XA C: 20****NTSENGO WA TIMARAKA: 100**